Kirjallinen kysymys KK 167/2024 vp

Helena Marttila sd

Kirjallinen kysymys huumekuolemien määrästä Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan huumemyrkytyskuolemat ja huumausaineiden pitkäaikaisesta käytöstä johtuvat kuolemat ovat olleet kasvussa koko 2000-luvun ajan. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 huumausaineisiin kuoli 250 henkilöä, joista alle 25-vuotiaita oli 51. Vaikka nuorten huumekuolemat vähenivät edellisvuoden ennätysluvusta, ovat huumeet nuorilla yleinen kuolemansyy. Vuonna 2022 lähes joka viides 15—24-vuotiaana kuollut kuoli huumeisiin. Hallitusohjelmassa on kirjaus erityisesti nuorten huumeidenkäytön ehkäisystä ja huumekuolemien vähentämisestä.

Merkille pantavaa on, että huumausaineisiin kuoli vuonna 2022 enemmän ihmisiä kuin liikenneonnettomuuksissa. Tilastokeskuksen ja Liikenneturvan tilaston mukaan liikenneonnettomuuksissa kuoli 196 henkilöä vuonna 2022. Suomessa tehdään kunnianhimoista politiikkaa liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja nollavisioon pääsemiseksi, ja toimia on käyty ihailemassa ulkomaita myöten. Samaa kunnianhimoa soisi näkevän myös huumekuolemien vähentämisessä.

THL:n mukaan yhä useammalla 15—69-vuotiaalla suomalaisella on omakohtaista kokemusta huumeista. Yleisimmin kokeiltu tai käytetty huume on kannabis. Myös muita huumeita joskus elämänsä aikana kokeilleita on vuonna 2022 aiempaa enemmän, joskin osuudet jäävät huomattavasti kannabista matalammalle tasolle. Stimulanteista amfetamiinia on kokeillut seitsemän prosenttia, ekstaasia/MDMA:ta kuusi prosenttia ja kokaiinia viisi prosenttia väestöstä. Huumausaineiden käytön ja kokeilujen lisääntyminen näkyy laajalti yhteiskunnassa sekä huumeiden käyttöön liittyvinä haittoina että huumekuolemina. THL:n mukaan suurin osa Suomen huumausainekuolemista on tapaturmaisia ja estettävissä olevia myrkytyskuolemia, joissa henkilö menehtyy lääkeopioidien, alkoholin ja rauhoittavien lääkkeiden yhdistelmäkäyttöön.

Huumekuolemien lisääntyminen kertoo siitä, että emme ole onnistuneet suojelemaan kansalaisiamme huumausaineiden vaaroilta. Kuolemien lisääntyminen kertoo myös puutteista ennalta ehkäisevässä työssä, riippuvuushoidoissa ja koulutuksessa sekä epäonnistumisesta huumeiden kysynnän ja tarjonnan vähentämisessä. Huumekuolemilla on merkittäviä vaikutuksia myös laajemmin, ja huumeisiin kuolleiden läheiset kokevat usein syyllisyyttä ja häpeää sekä puutteita tuen saamisessa palvelujärjestelmässämme.

Järjestöjen merkitys matalan kynnyksen ennalta ehkäisevässä työssä on elintärkeä osa sote-palvelujärjestelmää. Positiivista onkin, että järjestöissä on halua, tietoa ja tahtoa olla mukana terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä, ennalta ehkäisevässä ja etsivässä työssä sekä mm. omaisille annettavassa tuessa, jota julkiselta puolelta ei vastaavalla tavalla ole tarjolla. Erityisesti nykyises-

Valmis
5.0

sä tilanteessa, jossa hallitus on päättänyt leikata järjestösektorin rahoitusta samaan aikaan, kun hyvinvointialueet joutuvat leikkaamaan avustuksiaan, on järjestöjen tekemä arvokas työ valitettavasti vaarassa.

On selvää, että nykyiset strategiat ja toimet eivät ole riittäviä. Muissa maissa on onnistuttu vähentämään huumekuolemia innovatiivisten ja ihmiskeskeisten lähestymistapojen kautta. Muun muassa Tanskassa on tehty toimenpiteitä, jotka ovat auttaneet vähentämään huumekuolemia. Jokaisen maan tilanne ja olosuhteet ovat toki yksilölliset, mutta ongelma on kansainvälinen, joten hyviä kokemuksia voidaan hyödyntää myös meillä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä konkreettisia ja välittömiä toimia hallitus aikoo toteuttaa huumekuolemien vähentämiseksi ja

kuinka hallitus aikoo vahvistaa huumekuolemia ennalta estäviä toimenpiteitä?

Helsingissä 24.4.2024

Helena Marttila sd